

Бібліографічний список

1. Савченко Ю.І., Савчук І.М., Савченко М.П. Мінерали-сорбенти знижують вміст радіоцезію в молоці корів //Вісник аграрної науки. - К., 2001.- С.-53
2. Корнеев Н.А., Сироткин А.Н., Корнеева Н.В. Снижение радиоактивности в растениях и продуктах животноводства. - М.: Атомиздат,1977.- С.198.

Освещены положительные результаты научно-производственных испытаний эффективности скармливания кормовой добавки "Липрокалнат" коровам для уменьшения содержания радионуклидов в организме.

The results of scientific production trial of the "Liprocalnat" feed additive have been fed to cows for reduce of the content at radio-isotopes in organism are expounded.

УДК 636.1.013.13.

МЕТОДИКА ОЦІНКИ РОБОТОЗДАТНОСТІ КОНЕЙ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ В КЛАСИЧНИХ ВИДАХ КІННОГО СПОРТУ

О.В. Бондаренко*

Інститут тваринництва УААН

У статті подано нову методика оцінки спортивної роботоздатності коней верхових порід. За розробленою методикою проведено порівняльну оцінку результатів виступів коней в змаганнях з конкуру та триборства

кінь, спортивна роботоздатність, конкур, триборство, бальна оцінка

Роботоздатність є основною селекційною ознакою за якою ведеться добір коней до виробничого складу в племінних господарствах, які займаються розведенням коней спортивного напрямку. Проте селекція на спортивні якості утруднена через тривалість періоду їх виявлення та через відсутність єдиної системи їх оцінки.

Існуючі на сьогоднішній день методи різноманітні та не завжди порівнянні. Найбільш поширеним та зручним при обробках є метод бальної оцінки.

Для молодняку коней верхових порід, що використовуються в класичних видах кінного спорту, метод бальної оцінки якості рухів був розроблений у ВНДІ конярства [1] та деталізований співробітниками лабораторії конярства ІТ УААН в 1995 році [3].

У призовому конярстві цей метод оцінки роботоздатності був застосований Філіповим С. [4] для коней чистокровної верхової породи, де основним критерієм при нараховуванні балів є проявлений результат у скачках.

Програма спортивних випробувань на відміну від рисистих та скакових значно різноманітніша. Тут кожний з трьох класичних видів кінного спорту (конкур, триборство, виїздка) поділяється на ряд класів та програм різних за рівнем складності. З урахуванням цих особливостей та на основі "Єдиної

*Науковий керівник – доктор с.-г. наук Волков Д.А.

Всесоюзної класифікаційної системи” (1977), Дорофєєвою Н.[2] у 1981 році була розроблена 10-бальна шкала оцінки спортивних коней за роботоздатністю.

Ця методика була складена з таким розрахунком, щоб величина балів відповідала бонітувальному класу згідно з інструкцією по бонітуванню племінних коней.

В оцінці відображені основні показники роботоздатності: зайняте місце, технічний результат, рівень та складність змагань. Місця зайняті в змаганнях розподілені за п'ятьма групами. Рівень та складність внесені до шкали у вигляді шести різних класів.

Такий підхід до оцінки коней за спортивними якостями може служити для визначення рівня їх досягнень в змаганнях з класичних видів кінного спорту, але використання його у селекції виявилось досить складним.

Тому на основі діючої у кінному спорті України класифікаційної системи (2001) та досвіду вітчизняного та закордонного конярства, нами була запропонована наступна система оцінки коней в залежності від виявленої результативності в спорті (табл. 1).

Оцінка здійснюється за 20-бальною шкалою, яка складена за принципом рівномірного збільшення кількості балів за мірою зростання результатів виступів коней у змаганнях, тобто в залежності від зайнятого місця, рівня та складності програми змагань.

За даною методикою усі турніри розподілені за 5 категоріями, від першої – міжнародні турніри найвищого рангу (Олімпійські ігри, Чемпіонати Світу та Європи) до п'ятої – національні зустрічі за участю спортсменів з менш ніж п'яти повних команд. За участь в одній з категорій змагань коню надається від 1 до 10 балів, які не підсумовуються, тобто бали нараховуються за досягнення найвищого результату.

Оцінка може бути збільшена до 10-ти балів в залежності від місця, яке було зайняте конем у змаганнях різних рангів. Дана надбавка підсумовується з попередньою оцінкою.

За результатами такої оцінки коні найвищого спортивного класу отримують 20 балів, призери другого рівня – 15, третього – 11, четвертого – 8. Найбільш низькі характеристики у коней п'ятої категорії – від 1 до 4 балів.

За цією методикою оцінено 218 голів коней, які використовуються в класичних видах кінного спорту. Аналіз роботоздатності проводили у розрізі видів спорту та рівнів змагань.

Спершу методика була застосована при оцінці 54 коней, які брали участь у змаганнях з триборства (табл.3). Середнє значення їх роботоздатності $9,8 \pm 0,26$ бала, коефіцієнт варіації 19,83% в межах від 4 до 15 балів. Коней, які мають оцінку вище 10 балів виявилось 29 голів або 53,7%. У даному випадку коні у змаганнях першого та п'ятого рангу не брали участі. Висока оцінка роботоздатності та відносно невеликий коефіцієнт мінливості цієї ознаки свідчать про те, що велика кількість коней оцінювалась нами однаково, хоча абсолютні показники у них суттєво відрізнялися. Це пов'язано в основному з тим, що за даною методикою розподіл місць здійснюється за трьома групами,

без виділення переможців змагань. Наведена шкала не враховує також ускладненість програми виступів та вікових особливостей коней.

Вивчення недоліків такої системи виявлення спортивних якостей коней дозволило розробити нову шкалу оцінки їх можливостей (табл. 2). Згідно з цією методикою, місця зайняті в змаганнях розподілені за 4 групами. У турнірах вищого рангу до першої групи в Олімпійських іграх відносять 1-6 місце, до другої – 7-12, до третьої – 13 -18 та до четвертої – 19 і нижче. У Чемпіонатах Світу відповідно з 1 до 4, з 5 до 9, з 10 до 16 та з 17 і нижче. У Чемпіонатах Європи та Фіналу Кубка Світу 1-3, 4 – 8, 9 – 15, 16 та нижче. У всіх інших рангах змагань першій групі відповідає одне перше місце, другій – друге та третє, третій – з 4 до 10, четвертій – з 11 та нижче.

1.Шкала оцінки коней верхових порід за роботоздатністю

Ранг змагань	Назва змагань	Зайняте місце	Оцінка роботоздатності, бал	
			за зайняте місце	за участь у змаганнях
I	Олімпійські ігри	1 – 8	10	10
		9 – 18	8	
		19 та нижче	6	
	Чемпіонат Світу	1 – 6	10	10
		7 – 14	8	
		15 та нижче	6	
	Чемпіонат Європи та Фінал кубка Світу (VOLVO)	1 – 3	10	10
		4 – 10	8	
		11 та нижче	6	
II	Етап Кубка Світу Першість Європи Міжнародні турніри Кубок Мера Москви	1 – 3	10	5
		4 – 10	8	
		11 та нижче	5	
III	Чемпіонат України Спартакіада України Кубок України	1 – 3	8	3
		4 – 10	6	
		11 та нижче	4	
IV	Пам'яті Мурашова , Пам'яті Зозулі, Першість України, Ігри молоді	1 – 3	6	2
		4 – 10	4	
		11 та нижче	2	
V	На призи м. Києва, Авангарду, Пам'яті Ваврищука, Кубок Донбасу, Київське Дербі, призи НАУ	1 – 3	3	1
		4 – 10	1	
		11 та нижче	0	

Для більш об'єктивної оцінки якості спортивного матеріалу до шкали були внесені ще дві надбавки:

1. До 1,5 бала у конкурі, за подолання маршруту висотою 150 см, для коней, які старші 7 років та 140 см. – для коней, які молодші 7 років. У триборстві – за участь у змаганнях рівня 3-х зірок, у виїзді – за виступ у їзді за програмою Великого призу та КЮР рівню Великого призу.

2.Оцінка підвищується до 2 балів за конкур висотою 160, 150 см, змагання рівня 4-х зірок та за виступ у їзді за програмою Великого призу

спеціального. Бали-надбавки не підсумовуються, коней оцінюють за найвищим досягненням.

2.Шкала оцінки коней верхових порід за роботоздатністю

Ранг змагань	Назва змагань	Зайняте місце	Оцінка роботоздатності, бал			
			за зайняте місце	за участь в змаганнях	Надбавка	
					маршрут h=150,140 см., Великий приз. ***(триб)	маршрут h=160, 150 см., Великий приз спец. ****(триб)
I	Олімпійські ігри	1 – 6	8	10	1,5	2
		7 – 12	5			
		13 – 18	3			
		19 та нижче	0			
	Чемпіонат Світу	1 – 4	8	10	1,5	2
		5 – 9	5			
		10 – 16	3			
		17 та нижче	0			
	Чемпіонат Європи та Фінал кубка Світу (VOLVO)	1 – 3	8	10	1,5	2
		4 – 8	5			
		9 – 15	3			
		16 та нижче	0			
II	Етап Кубка Світу	1	8	5	1,5	2
	Першість Європи	2 – 3	5			
	Міжнародні турніри	4 – 10	3			
	Кубок Мера Москви	11 та нижче	0			
III	Чемпіонат України	1	6	3	1	1,5
	Спартакіада України	2 – 3	4			
	Кубок України	4 – 10	2			
		11 та нижче	0			
IV	Ппам'яті Мурашова,	1	5	1	0,5	1
	Пам'яті Зозулі,	2 – 3	3			
	Першість України,	4 – 10	2			
	Ігри молоді	11 та нижче	0			
V	На призи м.Києва,	1	3	0,5	-	-
	призи Авангарду, Па-	2 – 3	2			
	м'яті Ваврищука, Ку-	4 – 10	1			
	бок Донбасу, Київське	11 та нижче	0			
	Дербі, призи НАУ					

Після того, як тих же самих коней, які брали участь у змаганнях з триборства, оцінили за новою шкалою (табл.3) виявилося, що середні показники їх роботоздатності знизилися на 3,5 бала ($6,3 \pm 0,29$) при більшому значенні різноманітності результативної ознаки ($C_v=33,68\%$).

3.Оцінка коней, які приймали участь у змаганнях з триборства за роботоздатністю

Шкала		Показники роботоздатності							
		II рівень		III рівень		IV рівень		У середньому	
		n	бал	n	бал	n	бал	n	бал
I	M±m, Cv	5	13,2±0,92 15,53	37	10,0±0,21 12,47	12	7,7±0,31 14,0	54	9,8±0,26 19,83
II	M±m, Cv	5	9,3±1,46 35,17	37	6,4±0,27 25,43	54	4,6±0,36 27,06	54	6,3±0,29 33,63

Вимогливість та точність оцінки засвідчує також менша кількість коней з оцінкою вище 10-ти балів, яких виявилось 2 голови або 3,7%. Відмінність між шкалами проявилась при порівнянні показників роботоздатності коней різних категорій змагань. За другою шкалою в усіх групах коней оцінка стабільно тримається на порядок нижче, а коефіцієнт мінливості в два рази вище. Всі показники мають вірогідну різницю.

Такі дані свідчать на користь другої системи оцінки, яка є більш диференційованою та об'єктивною, що враховує вік коней та складність програми змагань.

Для того, щоб підтвердити зроблені нами попередні висновки, дослідження було повторено на більшому масиві. До обробки були включені коні (n=133), які приймали участь у змаганнях з конкуру. Оцінку провели за другою шкалою. У цьому випадку, коні в змаганнях першого рангу не виступали. Отримані нові показники роботоздатності коней в середньому та у розрізі рівнів змагань (табл. 4).

4.Оцінка коней, які брали участь у змаганнях з конкуру за роботоздатністю (за другою шкалою)

Показники	Роботоздатність									
	II рівень		III рівень		IV рівень		IV рівень		у середньому	
	n	бал	n	бал	n	бал	n	бал	n	бал
M±m Cv	10	12,3±0,77 19,93	71	6,1±0,27 37,46	29	3,5±0,25 38,18	23	1,8±0,21 53,55	133	5,2±0,28 62,32

Загальна оцінка спортивних якостей коней, що вивчаються, складає на 0,9 бала нижче показника одержаного на групі коней, що брали участь у змаганнях з триборства. Це підтверджує точність запропонованої методики оцінки. Коефіцієнт варіації зріс до 62,32% внаслідок збільшення вибірки та більшої різноманітності ознаки, що вивчається. Різниця між кінсьми всіх рівнів високо вірогідна.

Отримані результати виробничої перевірки другої шкали оцінки підтверджують об'єктивність, вимогливість та диференційованість розробленої системи оцінки спортивних коней за роботоздатністю.

Висновки. У результаті проведених нами досліджень розроблена нова методика оцінки роботоздатності коней, що використовуються в класичних видах кінного спорту

Оцінка роботоздатності в балах дає можливість об'єктивно порівнювати спортивні якості коней, що випробуються в різні часи та в різному віці.

Рекомендована методика проста та може застосовуватися в племінній роботі з породами коней спортивного напрямку.

Бібліографічний список

1.Дорофеев В.Н. Оценка верховых лошадей по качеству движений // Новое в селекции лошадей / Труды ВНИИК. – М. – 1974. – Т.27. – С.149.

2.Дорофеева Н.В. Работоспособность чистокровных верховых лошадей в классических видах конного спорта // Селекция и технология выращивания лошадей в конных заводах / Научн. Тр. ВНИИК. – 1981. – С. 127.

3.Слиж В.С., Волков Д.А. Новая шкала оценки качества движений лошадей украинской верховой породы / НТБ № 71 НИИЖ УААН. – Харьков, 1995. – С. 82.

4.Филиппов С.П. Методика оценки работоспособности чистокровных верховых лошадей / Научная конференция. – ВНИИК. – Рязань. – 1971. – С. 6.

В статті представлена нова методика оцінки спортивної работоспособності лошадей верхових порід. По розробаній методикі проведена сравнительная оцінка результатів виступлень лошадей в соревнованиях по конкуру и троеборью

The article presents the new method of the evaluation of sporting performance of horses of saddle – breeds. The comparative evaluation of perform results of horses, which took part in competition of jumping off and trial was carried out for development method.

УДК 637.523.1

АНАЛІЗ ХІМІЧНОГО СКЛАДУ М'ЯСНИХ ПРОДУКТІВ, ВИГОТОВЛЕНИХ ПРИСКОРЕНИМ МЕТОДОМ

О.В Бібенко

Харківська державна зооветеринарна академія

Скорочується процес приготування виробів, не впливаючи на якість та хімічний склад.

м'ясопродукти, харчова технологія приготування, якість продукції, хімічний склад продукції

Значення м'ясопродуктів у харчуванні населення визначається тим, що вони є джерелом повноцінних білків, жиру, мінеральних і екстрактивних речовин, деяких вітамінів, споживання яких є необхідним для функціонування організму.

Сучасне виготовлення м'ясопродуктів вимагає розробки нових і удосконалення діючих технологій, тому що якість продукції, що виробляється,